

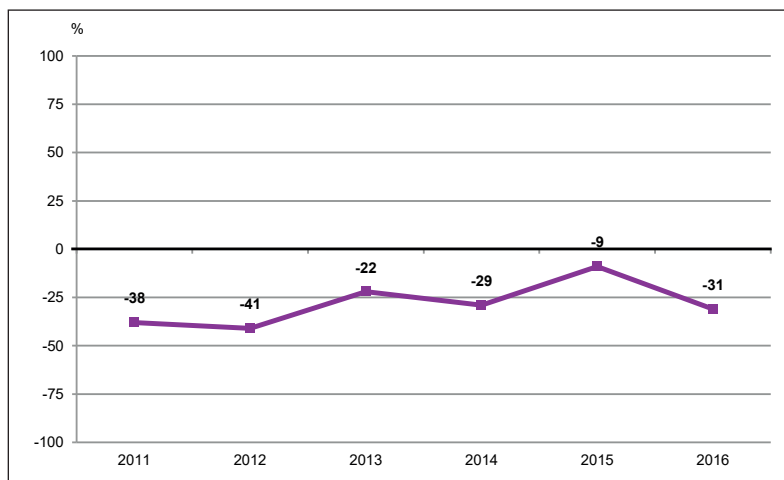
D.2.2. A demokrácia működésének megítélése

A mutató az Eurobarometer standard, reprezentatív kérdőíves vizsgálatának eredményét tárja elénk, amely rendszeresen, évről évre elkészül az Európai Unió 28 tagállamában a 15 évnél idősebb lakosság körében, ezer fő megkérdezésével. A felmérés során feltett kérdés magyar fordítása így szól: „Összességében teljesen elégedett, nagyjából elégedett, nem igazán elégedett, vagy egyáltalán nem elégedett a demokrácia működésével az Ön országában?” (QA18a kérdés, Standard Eurobarometer 85, Spring 2016).

Ezen mutató a munkacsoport álláspontja szerint fontos aspektusa a *Politikai részvétel* dimenzióknak, mivel ez egyfajta minőségi mércéje a demokráciának, amely mint hatalomszervezési elv (*démosz kratosz* – köznép uralma) a nép politikai participációján alapul. Természetesen fontos mindemellett az állami intézményrendszer demokratikus kereteinek kialakítása, amelynek struktúrája, a vezetők kinevezésének szabályrendszere alapvetően meghatározza a demokratikus rendszerek működésének megítélését. A mutató fontosságát tehát az adja, hogy segítségével össztársadalmi szinten jól megragadható az adott országban jellemző demokratikus döntéshozatal és az intézményrendszer működése. Ezen felmérés a munkacsoport véleménye szerint megfelelő mértékben árnyalja, kiegészíti a dimenzió többi, keményebb adatokon alapuló objektív indikátorait.

A közvélemény-kutatás során feltett kérdést illetően fontos leszögeznünk, hogy maga a modern értelemben vett demokrácia a nép részvételén, döntésén alapszik. Azon az elven, hogy a hatalom birtokosa, forrása a nép, és közvetett módon, az általa választott törvényhozó hatalom útján vagy közvetlenül, népszavazás útján gyakorolja a hatalmat. Nagyon fontos tehát a demokrácia fogalmával kapcsolatban, hogy a demokrácia esszenciális eleme a részvétel. Mindezek alapján a demokrácia működése, annak értékelése nem elhanyagolható szempont a politikai részvételben.

Az egyenlegmutató a pozitív és negatív válaszok különbségét fejezi ki. A negatív értékek tehát azt jelentik, hogy többségben vannak a negatív előjelű válaszok, nullától való távolságuk pedig ennek mértékét fejezi ki.

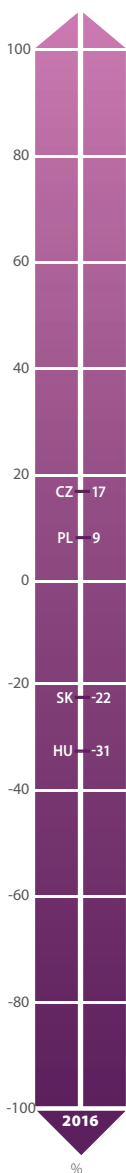

Forrás: Eurobarometer (Standard Eurobarometer 85, Spring 2016)

A felmérés alapján megállapítható, hogy 2011 és 2015 között egy javuló tendencia volt megfigyelhető hazánkban a demokrácia működésének megítélésében, a 2011-es mínusz 38 százalékpontos értékhez képest 2015-re már csupán mínusz 9 százalékponton állt a mérés eredménye. A legutóbbi, 2016-os érték azonban erőteljes visszaesést mutatott, mínusz 31 százalékponttal. Lényegében a 2015-ig erősen javuló tendencia majdnem a 2011-es mínusz 38 százalékpontos kiindulóponttal esett vissza, így az adatsor egészét figyelembe véve csupán kisebb, 7 százalékpontos emelkedést jegyezhetünk fel.

A visegrádi országokat (Csehország, Lengyelország és Szlovákia) figyelembe véve az is megállapítható, hogy térségünkben a megkérdezettek jelentősen jobbnak értékelik a demokrácia működését, mint Magyarországon. Kiemelendő Lengyelország és Csehország, ahol az egyenlegmutatók pozitív értéket vesznek fel: Lengyelországban 9 százalékpontot, míg Csehországban 17 százalékpontot mértek. Ugyanakkor az elmúlt két év nemzetközi adatait és ezek tendenciáit vizsgálva megjegyzendő, hogy míg Lengyelország a 2015-ös 31 százalékponttal esett 9 százalékponttal, addig Csehország a semlegesnek minősíthető 0 százalékpontos értékét tornázta fel 17 százalékponttal, Szlovákiában pedig kismértékű, 7 százalékpontos javulás figyelhető meg. A két évet összevetve kijelenthető, hogy míg 2015-ben hazánk jelentősen megelőzte Szlovákiát, addig az erős magyarországi visszaesés és a szolid szlovákiai javulás hatására Szlovákia a 2016-os felmérés alapján 9 százalékponttal megelőz minket.

Magyarországon az elmúlt években némileg pozitívabban értékeli a demokrácia működését, ugyanakkor 2016-ban erőteljes visszaesés történt ebben. Hazánk a visegrádi országokkal történő összevetésben is visszaesett.

Forrás: Eurobarometer